

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
Hukuk ve Mevzuat Dairesi Başkanlığı

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ - HSGM HUKUK
VE MEVZUAT DAİRESİ BAŞKANLIĞI
19/02/2019 12:51 - 43252159 - 045.02 - E.532

CERTIFICATE

Sayı : 43252159
Konu: Görüş-Aile Hekimliği
Ücret Ödemesi

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞINA

İlgi: 18/01/2019 tarihli ve E.82 sayılı yazınız.

Aile hekimi olarak görev yapmakta iken OHAL kapsamında KHK ile ihraç edilen, sonrasında ise görevine iade edilen aile hekimlerine, ihraçta buldukları süreler için ücretlerinin ödenmesi hususunda il sağlık müdürlükleri tarafından tereddütler yaşandığı belirtilerek, ihraç edilen aile hekimlerine geçmişe yönelik ödeme yapıp yapılamayacağı, yapılacak ise nasıl ödeme yapılacağına ilişkin Genel Müdürlüğümüz görüşünü talep eden ilgi yazınız tetkik edilmiştir.

Bilindiği üzere kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan hekimlere aile hekimi denilmektedir. Aile hekimleri, 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde 2 mali yılı kapsayacak şekilde Valiliklerle yapılan sözleşmeler çerçevesinde görev yapmaktadırlar.

Aile Hekimliği Kanunu'nun "Personelin statüsü ve malî haklar" başlıklı 3 üncü maddesine göre, Bakanlık veya diğer kamu kurum veya kuruluşları personeli olan uzman tabip ve tabipler ile kendilerinin talebi ve kurumlarının veya Bakanlığın muvafakati üzerine aile hekimliği sözleşmesi imzalanabildiği gibi Kanun'da belirtilen şartları taşıması kaydıyla kamu görevlisi olmayan uzman tabip ve tabipler ile de aile hekimliği sözleşmesi imzalanabilmektedir. Bu durumda aile hekimliği istihdamında iki yöntem ortaya çıkmaktadır; ilki kamu görevinden kendi talepleri ve çalıştıkları kamu kurumundan muvafakat alarak aile hekimliği sözleşmesi imzalayan aile hekimi, diğeri ise belirli şartları taşıyan ancak daha önce kamu görevlisi olmayan aile hekimidir.

Aile hekimliği sözleşmesi imzalamak suretiyle kamu görevinden ayrılan uzman tabip ve tabipler Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliği'nin 12 nci maddesinde yer aldığı üzere aile hekimliği sözleşmesi boyunca kurumlarındaki görevlerinden aylıksız veya ücretsiz izinli sayılmakta olup bu tabiplerin kadroları ile ilişkisi ise devam etmektedir.

Aile hekimleri hukuki statü olarak, Anayasa Mahkemesi'nin E.2005/10-2008/63 sayılı Kararı'nda memurlar ve işçiler dışında; kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde, kamu hukuku ilişkisiyle çalışanları kapsayacak şekilde "diğer kamu görevlisi" olarak tanımlanmıştır.

Sözleşmeli olarak çalışan aile hekimlerine yapılacak ödemeler ise 5258 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan "Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliğine" göre düzenlenmektedir. Mezkûr Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde aile hekimlerine yapılacak ödemelerin unsurları ve hesaplama yöntemi detaylı olarak yer almakla birlikte genel olarak yapılacak ödemeler; kayıtlı kişiler için ödenecek ücret, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi ücreti, aile sağlığı merkezi giderleri ve gezici sağlık hizmeti giderleri olmak üzere dört ana başlıkta toplanmaktadır. Bu ödemelerden "aile sağlığı merkezi giderleri (cari gider)" olarak adlandırılan ödeme aile hekimine, hizmet verdiği merkezin kira, elektrik, su, yakıt, telefon, internet, bilgi-işlem, temizlik, büro malzemeleri, küçük onarım, danışmanlık, sekreteryaya ve tıbbi sarf malzemeleri gibi aile hekimliği biriminin ihtiyaçları ve giderleri için verilmekte olup aile hekiminin sunduğu hekimlik hizmetinin karşılığı olarak ödenen bir ücret kalemi değildir. Bu sebeple aile hekimine hizmetinin karşılığı olarak

ödenecek ücretin belirlenmesinde **kayıtlı kişi sayısı, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi ve gezici sağlık hizmeti giderleri esas alınmaktadır.**

Mülga Türkiye Halk Sağlığı Kurumu'nun 18/05/2015 tarihli ve 1039 sayılı Genel Yazısı ile gezici sağlık hizmetine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Buna göre gezici sağlık hizmeti; aile hekimliği uygulaması kapsamında sağlık hizmetine ulaşımın zor olduğu belde, köy, mezra, uzak mahalleler ve benzeri yerleşim yerlerine planlanan ve aile hekimi, aile sağlığı çalışanlarınca sunulan sağlık hizmeti olarak tanımlanabilir. Mezkur Genel Yazı'nın (B) bendinde yer alan "*Gezici sağlık hizmeti çerçevesinde yapılacak ödemeler; gezici sağlık hizmeti gider ödemesi "Aylık Hizmet Sunulan Kişi Sayısı (Gerçekleşen)" ve "Aylık Kat Edilen Mesafe (Gerçekleşen)" için ayrı ayrı olmak üzere iki farklı hakediş esas alınarak hesaplanmaktadır.*" ifadesinden de anlaşılacağı üzere gezici sağlık hizmeti ücreti, gezici sağlık hizmetinde yapılan giderlerin karşılığı olarak fiilen yerine getirilmesi durumunda ödenen bir ücrettir. Aile hekimi bir ay içerisinde sunmuş olduğu gezici hizmet kadar gezici hizmet ücreti hak etmekte olup ilgili ay gezici hizmette bulunmayan aile hekimi bu ücrete hak kazanmamaktadır.

Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliği'nin 16 ncı maddesi "*Aile hekimliği uygulamasında sözleşmeyle çalıştırılan veya aile hekimliği uygulamaları için görevlendirilen aile hekimine **çalışılan gün sayısına göre ödeme yapılır.** İzin, rapor ve Bakanlık tarafından ya da Bakanlık tarafından onaylanmak kaydıyla müdürlük tarafından verilen eğitimlerdeki görevlendirme süreleri çalışılan gün sayısına dahil edilir.*" hükmüne amirdir. Bu kapsamda aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına yapılacak ödemeler, çalışılan ay sonuçlarının müdürlüğe bildiriminden itibaren on beş gün içerisinde yapılır.

Aile Hekimliği Ödeme ve Sözleşme Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında aile hekiminin sözleşmesinin sona erdirileceği durumlar sıralanmış olup bu durumlardan biri de (h) bendinde yer alan "*657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinin birinci fıkrasının (E) bendinde yer alan fiil ve hâllerin işlendiğinin tespit edilmesi.*" durumudur. Böyle bir durumun varlığı halinde mezkûr Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasının "*Birinci fıkranın (g) ve (h) bentlerine münhasır olmak üzere, aile hekimliği hizmetlerinin gerektirdiği hâllerde, görevi başında kalmasında sakınca görülen aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları, sözleşmeleri askıya alınmak suretiyle görevden uzaklaştırılabilir.*" hükmü çerçevesinde görevini yerine getirmesinde sakınca bulunan aile hekimleri, sözleşmelerinin askıya alınması suretiyle görevinden uzaklaştırılır.

OHAL kapsamında kamu görevinden ihraç edilen kamu görevlisinin OHAL Komisyonu Kararını müteakip görevine iade edilmesi durumunda "*7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun*" 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre kamu görevinden, meslekten veya görev yapılan teşkilattan çıkarılan ya da işiği kesilenlere ilişkin başvurunun kabulü hâlinde kararın ilgili kamu kurumuna bildirileceği, kamu görevine iade kararı verilenlerin **eski kadro veya pozisyonuna atanmasının esas olduğu**, kamu kurumlarının 30 gün içerisinde ilgilinin atama işlemlerini yerine getirmesi gerektiği belirtilmiştir. Aynı fıkarda görevine iade edilenlerin mali haklarına ilişkin ise; **kamu görevinden çıkarılma tarihlerini takip eden aybaşından göreve başladıkları tarihe kadar geçen süreye tekabül eden mali ve sosyal haklarının ödeneceği**, bu kişilerin ayrıca kamu görevinden çıkarılmalarından dolayı herhangi bir tazminat talebinde bulunamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere kamu görevine iade edilenlerin geriye dönük olarak kamu görevinden çıkarılma tarihlerini takip eden aybaşından göreve başladıkları tarihe kadar geçen süreye kadar mali ve sosyal haklarının ödenmesi gerekmektedir. Aynı hüküm diğer kamu görevlisi statüsünde olan aile hekimleri için de geçerlidir. Bu çerçevede OHAL kapsamında sözleşmesi feshedilen aile hekimine sözleşmenin feshedildiği tarihi takip eden aybaşından görevine başladığı tarihe kadar olan süre için ödeme yapılması gerekmektedir.

Buna göre;

1) Aile hekiminin sözleşmesinin askıda bulunduğu süre boyunca yapılacak ödemeler; Mezkûr Yönetmeliğin 17 nci maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde kayıtlı kişi sayısı ücretinin %50'si, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi ücretinin %50'si ile sözleşmesi askıda olduğu ve henüz kamu görevinden ihraç edilmediğinden aile hekimine, aile hekimliği biriminin ihtiyaçlarının karşılanması açısından aile sağlığı merkezi gider ödemesi yapılacaktır. Gezici sağlık hizmeti ücreti ise hizmetin fiilen yerine getirilmesi durumunda ödenen ve hizmet için yapılan giderleri kapsayan bir ücret olup sözleşmesi askıda olan aile hekimine değil, söz konusu dönemde o birime görevlendirilen aile hekimine ödenecektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 141 inci maddesinin ikinci fıkrasında görevinden uzaklaştırılan memur hakkında görevine döndükten sonra maaşından kesilen üçte birlik kısmının iade edileceğine dair hükmün aile hekimleri açısından işletilmesi mümkün değildir. Zira her şeyden önce aile hekimleri kadro karşılığında değil, sözleşme karşılığında istihdam edilmektedir ve sözleşme hukukunda esas olan fiilen çalışmanın karşılığının ödenmesidir. Kaldı ki aile hekiminin herhangi bir nedenle (rüşvet, irtikap, hizmetin gereği gibi yerine getirilmemesi vb.) görevinden uzaklaştırılarak sözleşmesinin askıya alınması akabinde belirli süre sonunda görevine dönmesi halinde de uygulama yukarıda belirtilen şekilde gerçekleştirilmekte, 657 sayılı Kanun'un 141 inci maddesinde öngörülen sistem uygulanmamaktadır.

2) Mülga Türkiye Halk Sağlığı Kurumu'nun "Aile Hekimliği" konulu, 17/01/2017 tarihli ve 224 sayılı Genel Yazısının 1 inci maddesi "31/12/2016 tarihi itibarıyla görevden uzaklaştırılmış durumda olan ve halen açıkta bulunanlardan sözleşmesi 31/12/2016 tarihi itibarıyla sona erenler ile görev başında fiilen bulunmadığı ve işlem yapma yetkileri olmadığı için yeni sözleşme yapılamayacaktır. Bu kişiler 01/01/2017 tarihi itibarıyla aile hekimliğine başlamadan önceki kadrolarının bulunduğu yerden açığa alınmış sayılarak mali ve özlük hakları bu kadrolarından hesaplanarak ödenecektir." hükmüne amir olup OHAL Komisyonu Kararı ile görevine iade edilen aile hekimlerine ödenecek ücrete ilişkin değerlendirmede, aile hekiminin aile hekimliği sözleşmesi devam ederken mi, yoksa aile hekimliği sözleşmesi yinelenmeyerek eski kamu kurumundaki görevine dönen ve kamu kurumundaki görevini ifa ederken mi ihraç edildiğine ilişkin ikili bir ayrıma gidilmesi gerekmektedir. Buna göre;

a) Yukarıda zikredilen mezkûr Genel Yazı'nın 2 nci maddesinde de ifade edildiği üzere aile hekimliği sözleşmesi devam ederken aile hekiminin OHAL kapsamında kamu görevinden ihraç edilip yine OHAL Komisyonu Kararı ile kamu görevine iade edilmesi durumunda ihraç edilmeden önceki görev yaptığı sözleşmeli birimlerde görevine başlatılacak olup kendilerine **ihraç edildiği tarihi takip eden aybaşından göreve başladıkları tarihe kadar olan süre için kayıtlı kişi sayısı ücreti ve sosyoekonomik gelişmişlik düzey ücreti ödenecektir.** Bu iki ödeme kaleminin haricinde herhangi bir ödeme yapılması mümkün değildir. Bir örnek ile açıklanacak olursa; 01/01/2015 tarihinde aile hekimliği sözleşmesi imzalayan aile hekiminin aile hekimliği sözleşmesi 31/12/2017 tarihinde sona erecektir. Aile hekiminin 01/10/2016 tarihinde aile hekimliği sözleşmesinin askıya alınması ve 01/02/2017 tarihinde ise kamu görevinden ihraç edilmesi durumunda; aile hekimine sözleşmesinin askıda olduğu 01/10/2016-01/02/2017 tarihleri arasında kayıtlı kişi ücreti ile sosyoekonomik gelişmişlik düzey ücretinin %50'si, aile sağlığı merkezi giderinin tamamı ödenir. Aile hekiminin bir yıl sonra 01/02/2018 tarihinde kamu görevine iade edilmesi durumunda kendisi ile aile hekimliği sözleşmesi imzalanacak olup 01/02/2017 ihraç tarihinden 01/02/2018 göreve başladığı tarihe kadar geçen süre için aile hekiminin daha önce kamu kurumunda çalışıp çalışmadığına bakılmaksızın aile hekimliği uygulaması üzerinden kayıtlı kişi ücreti ve sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi ücreti hesaplanarak ödeme yapılacaktır.

b) Aile hekiminin tekrar sözleşme imzalanmayarak kamu kurumundaki görevine (Toplum sağlığı merkezi/hastane) dönmesinin akabinde buradaki görevine devam ettiği sürede OHAL kapsamında kamu görevinden ihraç edilmesi ve tekrar kamu görevine iade edilmesi durumunda ise ihraç edildiği tarihi takip eden aybaşından ihraç edildiği kamu kurumundaki görevine

başladıkları tarihe kadar olan süre için yapılacak ödemeler; aile hekimliği uygulamasına göre değil, ihraç edildiği tarihteki kamu görevi dolayısıyla aldığı ödemeye göre hesaplanacaktır. Bir örnek ile açıklanacak olursa; 01/01/2014 tarihinde sözleşme imzalayan aile hekiminin sözleşmesi 31/12/2016 tarihinde sona erecektir. 01/10/2016 tarihinde görevinden uzaklaştırılan aile hekiminin 31/12/2016 tarihinde sözleşme süresi sona erdiğinden yeniden sözleşme imzalanmayacaktır. Bu sebeple 31/12/2016 tarihinden sonra aile hekimi daha önce kamu kurumunda çalışan bir tabip olması durumunda kadrosunun bulunduğu kamu kurumuna (TSM, hastane vb.) dönecektir. Kamu kurumuna döndükten sonra 01/02/2017 tarihinde aile hekiminin ihraç edilmesi ve 01/02/2018 tarihinde kamu görevine iade edilmesi durumunda; aile hekimi aile hekimliği sözleşmesi devam ederken değil, kamu kurumundaki görevin yerine getirildiği dönemde ihraç edildiğinden göreve başlayacağı yer de doğrudan aile hekimliği değil, kamu kurumundaki görevi olacağından kendisine ihraç tarihini takip eden aybaşından kamu kurumundaki görevine başladığı tarihe kadar olan süre için yapılacak ödemeler, aile hekimliği uygulaması yerine ihraç edildiği kamu kurumunda (TSM, hastane vb.) aldığı ödemeler üzerinden hesaplanacaktır.

c) Her iki halde de (a ve b bendindeki) hekimin ihraçta kaldığı süre içerisinde tespit edilebilen ve hesaplanabilen başkaca bir elde ettiği gelir varsa bu gelirin yapılacak ödemelerden mahsubunun gerekebileceği mütalaa edilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Av. Halil ŞEN
Daire Başkanı

Ek:

- 1- Mülga THSK Genel Yazısı
- 2- Gezici Sağlık Hizmeti Usul ve Esasları